

LOKALEKONOMIDAGARNA

”En ny ekonomi – lokal och hållbar”

Dokumentation: Alvesta 25-26 augusti 2016

Lokalekonomidagarna är en arena och mötesplats för kunskap och nätverkande kring hur vi kan stärka lokala ekonomier i hela landet. Med goda exempel och forskning visar Lokalekonomidagarna hur hållbar, lokal utveckling kan organiseras och finansieras. Lokalekonomidagarna har arrangerats sedan 2003 av ett stort antal organisationer, alltid med syftet att lösa problem genom att tillgängliggöra information och inspirera till handling. Lokalekonomidagarna i Alvesta var den 21:a lokalekonomidagen i ordning.

www.lokalekonomidagarna.se

*Hela Sverige
ska leva!*

*Hela Sverige
ska leva!*

Kronobergs län

Ekobanken
ekologiskt - socialt - kulturellt

COMPANION

Landsbyggs-
nätverket 2020
– samverkan för utveckling

tillväxt
verket

JAK
MEDLEMSBANK

SPARBANKERNAS
RIKSFÖRBUND

25 augusti: ”Ekonomisk teori möter lokal praktik”

Första dagen hade temat *Ekonomisk teori möter lokal praktik*. Programmet utgick från en undersökning av de tre begreppen bioekonomi, delningsekonomi och cirkulär ekonomi och deras lokala praktik.

En annan ekonomi – lokal och hållbar

Introduktionsföreläsningen hölls av **Kristina Herngren**, VD på Coompanion Sverige. Hon menade att en ekonomi som är lokal och hållbar har människan i centrum och utgår från lokala behov. Hon tog delningsekonomi som exempel på detta och tycker att det är lovande med alla lokala initiativ som fruktförmedling, samåkningsinitiativ, odlar-trädgårdsförmedling, grannsamverkan och crowdfunding. Delningsekonomi är inte ett nytt fenomen, framförallt inte på landsbygden. En stor drivkraft för den nya typen av delningsekonomi är teknikutvecklingen samt medvetenheten om att vi måste förändra vårt sätt att leva, menar Kristina.

Det finns utmaningar kopplade till skatt, jobb och resursfördelning i delningsekonomi. Hon hoppas på att de utredningar som görs nu kommer att leda till att förbättra förutsättningarna för de initiativ som tas. Det finns potential till förändring i delningsekonomi, men det är inte säkert att den realiserar om utvecklingen tas över av mer traditionella typer av företag. För att delningsekonomi ska vara hållbar och utgå från lokala förutsättningar måste användarna av tjänsterna också vara de som är delägare och fördelar vinsterna, underströk Herngren.

Cirkulär ekonomi i teori och praktik

Joacim Rosenlund, doktorand vid Linnéuniversitetet, gav deltagarna teoretisk förståelse av begreppet cirkulär ekonomi genom att undersöka innehållet i en soppåse. Han menade att i en cirkulär ekonomi betraktas allt som resurser, om man kallar något för avfall har man inte varit tillräckligt kreativ. Vi ska inte se på oss själva som konsumenter av produkter, utan som användare som lånar materialet av naturen. Joacim menar att en produkt i en cirkulär ekonomi bör tillverkas för att hålla så länge som möjligt, om den ändå går sönder så måste den gå att laga. Materialet ska gärna vara återvunnet från tidigare produkter. Den måste också gå att återanvända för ett nytt syfte om det tidigare syftet inte längre är aktuellt.

Fredrik Bergman fortsatte dagen med att berätta om hur de jobbar med cirkulär ekonomi i praktiken på det sociala kooperativet Macken i Växjö, där han är verksamhetsutvecklare. På Macken reparerar de saker som är trasiga och har lämnats till återvinningscentralen och säljer dem sedan vidare. Verksamheten har också blivit en skola för personer som vill lära sig språk i en praktisk miljö samt få referenser och validering på sina kunskaper. Han skulle önska att det fanns fler sociala företag för återbruk i Sverige men menar att det i så fall skulle behövas mer stöttning av initiativen. Bergman var kritisk till att svenska kommuners näringslivsavdelningar ofta driver verksamheter som konkurrerar ut sociala företag.

Bioekonomi i teori och praktik

Nästa pass handlade om bioekonomi och inleddes av **Åsa Ström Hildestrand** från Nordregio. Bioekonomi är dels jordbruk, skogsbruk, trä och fiske men också sådant som biokemi, plaster och enzymer. Hon hoppas att bioekonomin kan bli ett sätt att

”fasa ut det fossila skräpet” och i stället bygga ekonomin på ett hållbart användande av förnybara resurser. Hon visade exempel från Island där det bioekonomiska perspektivet framför allt har bidragit till att skapa en lokal marknad för råvaror genom att göra andra typer av produkter av dem, i stället för att som tidigare skicka dem på export. Hon ger rådet till svenska kommuner att kartlägga vilka råvaror och näringar man har, samt vad man redan har kunskap om sedan tidigare och göra en strategi för att matcha detta. Utmaningen är att det är svårt att hitta lönsamhet i bioekonomin så länge produkter som inte är biobaserade är för billiga.

Wanja Wallemyr från den ekonomiska föreningen Qvinnovindar berättade om hur de som förening jobbar med bioekonomi i praktiken genom att öka andelen personer som äger och investerar i förnyelsebar energi. Många av de yrken som är en del av bioekonomin är manligt kodade. Initiativ som Qvinnovindar är därför viktiga för att göra omställningen till bioekonomi mer jämställd.

Delningsekonomi i teori och praktik

Erik Rosell, universitetslektor i företagsekonomi vid Linnéuniversitetet, inledde sitt föredrag om delningsekonomi med att poängtera att vi alltid har delat på saker i samhället, och att det är en viktig faktor för att bygga gemenskap. Att dela på saker är ett sätt att skapa tillit, därför borde vi dela ännu mer. För att illustrera detta visade han en flygbild på ett bostadsområde med en studsatta i varje trädgård, vilket kan jämföras med den gemensamma lekplatsen där en rushkana räcker till alla barnen.

Maja Söderberg är en av initiativtagarna till Tolgs mobilsamåkning samt delägare av andelsjordbruket Nybrukarna. Idén om mobilsamåkning väcktes under ett framtidsmöte i bygden, där ortsborna kom fram till att det var ett problem att bara de som hade bil kunde ta sig dit de ville, samtidigt som de flesta som hade bil hade plats att skjutsa fler. De satte upp olika kriterier för hur de ville att tjänsten skulle fungera; det måste vara tryggt, enkelt, snabbt och smidigt. Att samåka utan något system upplevdes som för krångligt, och de hittade inga befintliga system som uppfyllde de krav de satte upp. En viktig faktor var att ekonomin skulle skötas smidigt, man ville helst slippa prata pengar under bilturen. Nu sköts betalningarna genom att man får en faktura eller en utbetalning en gång i kvartalet, informationen hämtas från appen/hemsidan. Byborna ville heller inte ha något spam, utan bara få information om de resor man själv är intresserad av. Att inte konkurrera med den kollektivtrafik som ändå fanns var också viktigt. Mobilsamåkningen fungerar bra och har bidragit till ökad sammanhållning i bygden. Nu används tjänsten på 13 andra orter, både i Sverige och utomlands.

26 augusti: "Invandring – en resurs för den lokala ekonomin"

Konferensens andra dag handlade om hur invandring kan vara en resurs för den lokala ekonomin. Inledande föreläsare på detta tema var **Asha Ismail Mohamud**, styrelseledamot i Somaliska riksförbundet, Samarbetsorgan för etniska organisationer

i Sverige (SIOS), Hela Sverige ska leva samt medlem i Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration. Hon gav exempel på hur invandring alltid har berikat Sverige och menade att den kommer att göra det i fortsättningen också. Tyvärr har det blivit svårare att komma in på arbetsmarknaden på senare år, vilket minskar möjligheterna för invandringen att bli en resurs på ett lika tydligt sätt som tidigare. Asha betonade också att vi inte bara ska se människor som resurser eller icke-resurser. Många av dem som invandrar gör det för att de måste söka asyl, vilket är en mänsklig rättighet som skyddas av internationella överenskommelser. Samtidigt finns det många demografiska utmaningar i Sverige.

Där kan invandring vara en del av lösningen, förutsatt att vi hanterar det på rätt sätt och gör ett bra jobb med att välkomna och bjuda in människor i samhället.

Överdriv inte skillnaderna

Susanne Stenbacka, docent i kulturgeografi och universitetslektor på kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet fortsatte med föreläsningen "Flyktmigranten och landsbygden – ett ömsesidigt utbyte?". För att ta reda på vad de inblandade har för erfarenheter av utbytet har hon intervjuat kommunrepresentanter, personer som varit engagerade i flyktmottagning samt personer som själva har flytt hit. För kommunernas del finns det många aspekter av flyktmottagande som är positiva; det är en chans att öka befolkningen, få mer arbetskraft samt ge ett större underlag för service och skolor. Det mindre lokalsamhället i sin tur kan erbjuda migranterna uppbyggnad av sociala nätverk genom jobb och föreningsliv, mötesplatser samt möjligheter att ta del av naturupplevelser, vilket man har sett ofta ökar det psykiska välmåendet. En utmaning är den urbana normen som bidrar till att många migranter inte ser möjligheter i landsbygder utan tror att de måste flytta till städer. Susanne menar att vi ofta överdriver skillnaderna mellan

utrikesfödda och majoritetsbefolkning; sociala nätverk, naturupplevelser och urban norm framkommer på samma sätt i intervjuer med personer som flyttar från en svensk stad till en svensk landsbygd som i intervjuer med migranter. Sådant som gör det svårare att ta emot utrikesfödda i landsbygder är samma saker som gör det svårare att bo där för människor som redan bor i landsbygder idag; nedlagd service, bristande tillgång till vård, skola, bibliotek, arbetsförmedling och kollektivtrafik.

Efter fikapausen var det dags för **Anna Haraldsson Jensen** att berätta om Röstånga utvecklingsaktiebolags projekt LISA. Projektet går ut på att ortsborna tillsammans med migranter rustar nedgångna fastigheter för att få bra, egna boenden i byn. De ser inte projektet som ett specifikt integrationsprojekt utan som en del i arbetet med den lokala ekonomin och den lokala utvecklingen. Genom att de renoverar husen ideellt kan de hålla ner hyrorna och möjliggöra att personer med lägre inkomster kan bo där. De som är med och renoverar får sina kunskaper validerade och får referenser som de kan ange när de söker arbete. Några av dem får dessutom möjlighet att flytta in i husen. Anna menar att lokalsamhället kan klara av mycket, men påpekar att det handlar om att bygga tillit och mandat för att få med sig alla i utvecklingsarbetet. Det pratas mycket om samverkan, men man måste faktiskt träna på det och göra det i praktiken för att det ska fungera.

Sist ut av inspiratörerna i programmet var **Tawfik Ghosheh** som intervjuades av moderatorn Terese Bengard om hur det gick till när han och frun Hanaa lyckats rädda och öka omsättningen på 16 stycken livsmedelsbutiker på mindre orter så som Sölvesborg, Timmernabben, Kungsäter, Fågelfors, Mariannelund och Silverdalen. Tawfik är ursprungligen från Jerusalem och flyttade till Sverige för 14 år sedan. I

Jerusalem hade han drivit en butik och en verkstad, så när han kom till Sverige började han leta efter en liknande verksamhet. Han fick kontakt med en mäklare i Sölvesborg som hjälpte honom att leta och snart hade han köpt sin första butik, med hjälp av lån från Sölvesborgs sparbank. Verksamheterna de tog över hade tidigare dagskassor på 6-7 000 kronor, vilket var väldigt lågt. För att öka omsättningen började han med att ha öppet på söndagar. De ändrade också butikssortimentet och skaffade fler varor, såg till att få kontroll på färskvarorna och minska svinnet. Att ha rätt prissättning och snyggt i butiken, alltid vara trevlig samt vara beredd på att jobba hårt är framgångsfaktorerna, enligt Tawfik.

Text & bild: Josefin Heed

Torsdagskvällen avslutades med studiebesök och socialt samkväm på prisvinnande kooperativet och nostalgifyllda folkparken Tyrolen i Blädinge utanför Alvesta.